

europa

UTRIKES SPECIAL

Bildredaktör Jessica Olofsson Redigering Pernilla Rosenlund

Fler ras i Pompeji

Fler byggnader i den antika staden Pompeji hotar att rasa, enligt Italiens kulturminister Sandro Bondi. Flördags förvandlades ett 2 000 år gammalt hus använt av gladiatorer till en stenbög. Orsaken var dåligt underhåll.

President Giorgio Napolitano talade om händelsen som en "skam för Italien" och krävde en förklaring. SVD/AP

SVENSKAR AVLYSSNADES I en massrättegång mot 151 kurdiska politiker och aktivister använder sig den turkiske åklagaren av mejlväxling mellan svenska Palmeacentret och dess kurdiska projektpartner. Massrättegången är en politisk process, säger både Diyarbakirs åtalade borgmästare Osman Baydemir och Palmeacentrets generalsekreterare Jens Orback.

SVD I TURKIET

BITTE
HAMMARGREN

"Politiskt åtal" mot kurder

Det som läggs de åtalade till last ligger snarare i linje med vad vi betecknar som yttrandefrihet.

Palmeacentrets generalsekreterare Jens Orback

DIYARBAKIR Varje dag sedan den 18 oktober demonstrerar kurder utanför kommunhuset i Diyarbakir, en stad som i praktiken är kurdernas provinshuvudstad i sydöstra Turkiet. Demonstrationen sker i protest mot den massrättegång som pågår inne i domstolsbyggnaden strax intill. Där står 151 kurdiska politiker, borgmästare och människorättsaktivister inför rätta, anklagade för samröre med en terrororganisation (PKK) och för att söka förstöra den turkiska statens enhet – något de förnekar.

Svd släpptes in i rättsalen tillsammans med en handfull lokala journalister, men först efter tre olika kroppsvisiteringar och lika många genomsökningar av väskorna, där vi fick lämna ifrån oss bandspelare, kameror, telefoner och alla andra metallföremål.

Några bilder finns därmed inte av de åtalade när de leds in av turkiska militärpoliserna medan deras vänner och anhöriga på åhörarbänkarna vinkar till sina nära och kära, vilka i många fall suttit häktade i 18 månader, sedan våren 2009. Då gjordes ett svep av massarresteringar, strax efter det lokala val där det prokuriska BDP (efterträdare till det nyförbudna DTP) gick starkt framåt.

Diyarbakirs folkvalde borgmästare Osman Baydemir är åtalad, men inte häktad. Han riskerar totalt 39,5 års fängelse. Han ser massprocessen som en politisk rättegång och tycker att AKP-regeringen har svikit sina tidigare löften om att söka en fredlig lösning på kurdfrågan.

Sedan PKK startade ett väpnat uppror på 1980-talet har det varit många år av konflikt, tiotusentals dödade och hundratusentals kurder som tvingats fly från förstörda byar. Det förbudna PKK har under årens lopp ändrat taktik flera gånger och nu senast förlängt den ensidiga vapenvilan som organisationen utropade i somras.

Osman Baydemir välkomnar vapenvilan men förnekar att hans eget parti BDP (Freds- och demokratipartiet) skulle ha några organisatoriska band till PKK.

Kampmetoderna är olika, den legala situationen skiljer sig åt. Men den kvinna som har förlorat

Jag undrar vad EU-parlamentet hade sagt om katalanska borgmästare i Spanien hade häktats för sina åsikter.

Diyarbakirs borgmästare
Osman Baydemir.

sin man i kampen röstar på BDP. PKK och BDP kämpar på olika sätt, men har liknande krav. BDP vill ha ett demokratiskt Turkiet med ett självstyrande Kurdistan. PKK säger samma sak. BDP kräver undervisning på modersmålet, PKK likaså. Men organisationerna kan inte blandas samman. BDP kan däremot vara brobyggare och bidra till ett slut på den väpnade kampen och avväpning.

Tidigare mördades kurdiska aktivister, nu sys de i stället in genom massarresteringar, säger Diyarbakirbor lakoniskt. Deras borgmästare tillägger:

– Under hela republikens 87-åriga historia har aldrig så många kurdiska politiker ställts inför rätta samtidigt. Totalt har 1800 kurdiska politiker gripits sedan våren 2009. Av dem är 61 folkvalda, däribland borgmästare som jag själv. Vi har bara ägnat oss åt legala medborgerliga aktiviteter.

Osman Baydemir är besviken på tystnaden från EU. Han tycker att rättegången är en europeisk angelägenhet eftersom Turkiet är kandidatland till EU.

– Jag undrar vad EU-parlamentet hade sagt om katalanska borgmästare i Spanien hade häktats för att de uttrycker sina åsikter. Men vad än AKP-regeringen gör stöds den av EU. Det känns bittert och leder till desperation här. Kurderna är till hundra procent för ett turkiskt EU-medlemskap och ser EU som en värdegemenskap. Men AKP-regeringen ger varken kurderna frihet eller rättvisa.

Osman Baydemir utgår från att några av de åtalade kommer att frikännas och att EU framställer det som ett steg i rätt riktning.

– Men innan dess har de kränkts genom att hållas i häkte i 18 månader. AKP-regeringen tar två steg bakåt och ett halvt steg framåt och lyckas övertyga alla om att de driver igenom reformer, samtidigt som barn satts i fängelse under deras regeringstid.

Hans tidigare försvarare, Muharram Erbey i Human Rights

Association, är också åtalad. I september 2009 framträdde Erbey och Baydemir på ett seminarium i svenska riksdagen, vilket nu vänts mot dem i åtalet.

Muharram Erbey är en av svenska Palmeacentrets projektpartner. Mejlkonversationer mellan Erbey och Palmeacentret respektive Advokater utan gränser finns med i åtalsunderlaget. Flera svenskar namnges i åklagarens underlag, vilket i sin tur bygger på olaglig avlyssning, enligt försvaret.

– Detta är häpnadsväckande. Vi arbetar ju inte för den turkiska statens kullkastande utan för att stödja mänskliga rättigheter, kommenterar advokat Claes Forsberg, ordförande i Advokater utan gränser.

Palmeacentrets generalsekreterare Jens Orback är också djupt kritisk till massrättegången.

– Vi ser det som en politisk rättegång. Det är tråkigt eftersom vår ambition är att Turkiet ska bli medlem av EU. Rättegången kan försävara en sådan process.

Jens Orback vill att svenska UD skickar observatörer till rättegången innan domarna faller.

– Vi menar att det finns besynnerliga åtalspunkter. Åtalade anklagas för att ha framträtt i tv, talat inför parlament, däribland den svenska riksdagen, och på seminarier, och för att ha försvarat kurdiska borgmästare. Det är egendomligt. Det som läggs de åtalade till last ligger snarare i linje med vad vi betecknar som yttrandefrihet, säger han.

bitte.hammargren@svd.se

39

och ett halvt års fängelse riskerar Diyarbakirs borgmästare Osman Baydemir.

svd.se
Turkiska myndigheter har sedan 2009 genomfört en rad svepande aktioner mot medlemmar i det kurdiska partiet DTP. Läs mer på svd.se

Olof Palme international center

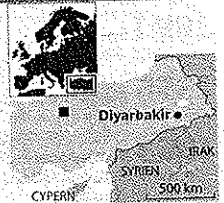
Säkerhetsvakter utanför domstolsbyggnaden. FOTO: HURRIYETJAP

Olof Palme international center arbetar med biståndsmiddel från Sida för att stödja det civila samhället och den demokratiska utvecklingen i Turkiet. Biståndssatsningen, som bland annat sker i samarbete med Human rights association i Turkiet och svenska Advokater utan gränser, omfattar cirka 10 miljoner kronor årligen.

I åklagarens underlag namnges flera av Palmeacentrets medarbetare. Där återges mejlväxlingar till Palmeacentrets projektpartner i Turkiet. Åklagaren nämner vidare Advokater utan gränser och dess ordförande, advokat Claes Forsberg.

Åklagaren hävdar vidare att en av Human rights association samarbetspartner i Sverige, Stockholmskommittén för kurdernas rättigheter (SKKR), skulle bedriva "olaglig verksamhet i terrororganisationen PKK:s namn".

Åklagaren hävdar vidare att en av Human rights association samarbetspartner i Sverige, Stockholmskommittén för kurdernas rättigheter (SKKR), skulle bedriva "olaglig verksamhet i terrororganisationen PKK:s namn".

Kund tog gisslan

En beväpnad person tog i måndags gisslan på BMW:s kontor utanför Paris. Han avlossade skott i luften, dock utan att skada någon. Han höll en receptionist fången en stund, men gav upp när polisen infunnit sig. Mannen visade sig vara en missnöjd kund som haft problem med bilen. TT-AFP

5773

dagar har Paavo Väyrynen (C) varit minister i Finlands regering. Han har passerat partikamraten Ahti Karjalainen som Finlands näst meste minister genom tiderna. Han ligger dock långt efter Johannes Virolainen (C) som var minister i 6 169 dagar. TT-FNB

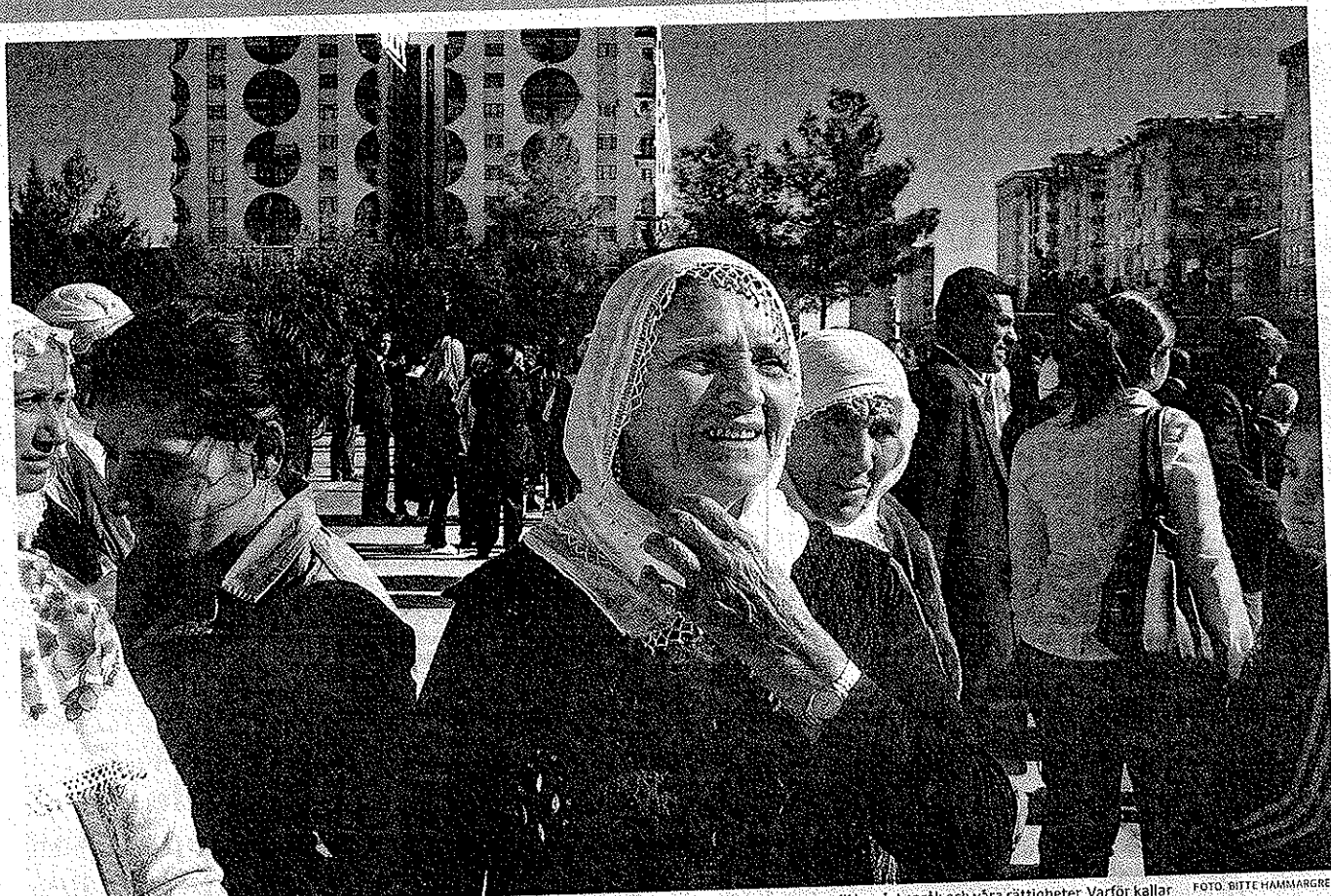

Det var en reflexrädning... jag fångade honom som en rugbyboll.

Läkaren Philippe Besignor som räddade en 15 månader gammal pojke som föll från en balkong på sjunde våningen i ett hus i Paris. svd

Cancer-masstest

Alla danskar mellan 50 och 75 år kommer från 2014 att erbjudas cancerundersökning av tjock- och ändtarmen. Hela satsningen kostar 810 miljoner danska kronor under fyra år. I grova drag räknar man med att 150 liv per år ska räddas. TT-RITZAU

"Min dotter Fadile finns bland de åtalade. Hon är medlem av BDP, hon kämpar för sitt folk. Vi är 14 miljoner kurder som vill ha vårt språk och våra rättigheter. Varför kallar staten oss för terrorister när militären har dödat barn?" säger Helime Yildirim som demonstrerar utanför kommunhuset i Diyarbakir mot den pågående massrättegången. FOTO: BITTE HAMMARGREN

Massrättegången i Diyarbakir mot 151 kurdiska politiker och aktivister inleddes den 18 oktober under ett stort polisuppbud och massiva demonstrationer. Åtskilliga rättegångsdagar har gått åt till åklagarens högläsning av de 900 sidornas sammanfattning av ett åtal på över 7 000 sidor. "Det är en politisk rättegång", säger den åtalade borgmästaren Osman Baydemir (t h). FOTO: KACIR KOKUN/GETTY